

Інноваційний селекційний потенціал асканійської м'ясо-вовнової породи з кросбредною вовною

Анотація.

Викладено результати породотворного процесу щодо створення нового комбінованого напрямку вівчарства в Україні. Видатних інтенсивних типів овець, створених в Асканії-Нова, використано в якості поліпшуючого генофонду для виведення асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною, вони є вершиною селекційної піраміди нової породи і забезпечують її якісний прогрес.

Ключові слова: віці, інтенсивні типи, продуктивність, селекція, порода.

Abstract.

Innovation selective capital of Ascanian Meat-Wool breeds with crossbred wool

P. I. POLSKA, Doctor of Agricultural Sciences "Ascania-Nova" Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions named by M. FIvanov - National Scientific Selection-Genetic Center for Sheep Breeding

The results of breeding process to create a new combined direction of sheep in Ukraine are presented. Outstanding intensive types of sheep, created in Ascania Nova, used as a gene pool for improving output of Ascanian Meat-Wool breeds with crossbred wool, they are the top of the selection pyramid and provide their quality progress.

Design adapted genotypes distinguished with a unique combination of attributes is the main selection sign in breeding farm «Ascaniya Nova» with scientific support by depth selection in synthetic non numerical closed populations Ascanian crossbred: Ascanian Blackhead sheep with high genetic diversity: 8 lines and 26 related groups. Under favorable conditions, feeding and average weight of rams is 123.4 - 136.8 kg, maximum 161 - 178 kg, respectively ewes 76.8 - 79.9 kg and 122 - 132 kg with unsurpassed longevity and productive characteristics of meat, crossbred wool and sheepskin fur. Average values ewe production of meat in live weight on fertility 145 - 183% are 80 - 85 kg, maximum 160 - 192 kg reproduction and implementation triplets lambs at 9 - 10 months of age and the average wool clip 4,8 - 5,0 kg. Using a selection of innovative capital intensive breeding farm types «Ascaniya Nova» will provide scientific support for the successful recovery of sheep industry in Ukraine on a new qualitative basis without imports of sheep meat breeds, as well as the formation of national export potential breeding resources, which have no analogues in the world.

Key words: sheep, intense types, performance, breeding, breed.

П. Польська, докт. с.-г. наук
Інститут тваринництва степових районів
ім. М.Ф. Іванова „Асканія-Нова» -
Національний селекційно-генетичний
центр з вівчарства

Вівчарство - галузь тваринництва, що постачає народному господарству різноманітну продукцію з цілющими властивостями: дієтичну ягнятину і молоко для виготовлення бринзи, а також незамінну сировину - вовну, хутрові овчини та шкури, вироби з якої за гігієнічними властивостями не мають аналогів, сприяючи збереженню здоров'я і продовженню життя людини на 15 - 18 років.

Рецензенти: канд. с.-г. наук **В.К. Чепур** (ОДАУ); канд. с.-г. наук **Т.О. Черномир** (Буковинська ДДСГС).

Про стратегічну роль галузі вівчарства у формуванні могутності нашої держави свідчить навіть такий історичний факт. Саме шинелі і валянки, виготовлені з овечої вовни, а також кожухи і шапки - із овчин допомогли нашим захисникам вистояти в тріскучі морози у Великій Вітчизняній війні...

Останнім часом у населення різних регіонів України зріс інтерес до розведення створених нами в ДПДГ «Асканія-Нова» на багатопорідній основі з використанням кращого світового генофонду інноваційних селекційних ресурсів - інтенсивних типів овець - асканійських кросбредів і асканійських чорноголових. Цей факт став відповіддю на питання, чи варто займатися вівчарством у сучасних ринкових умовах і якого напрямку продуктивності повинна бути вівця?

Свого часу академік М.Ф. Іванов наголошував:

вівця може конкурувати з будь-яким видом сільськогосподарських тварин, якщо вона одночасно продукує м'ясо, молоко, вовну і овчини [1].

Унікальність створених в 1965 – 1975 рр. інтенсивних типів [2,3], які послужили поліпшуючим генофондом для виведення у 1976 – 2000 рр. асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною [4], зумовлена міцною конституцією особин. За умов достатньої і повноцінної годівлі середня жива маса баранів-плідників становить 123,4 – 136,8 кг, максимальна 161 – 178 кг, вівцематок відповідно 76,8 – 79,9 і 122 – 132 кг. Середні показники виробництва на вівцематку м'яса у живій масі перевищують такі овець м'ясних порід і становлять 80 – 85 кг, максимальні 160 – 192 кг при відтворенні і реалізації трійневих ягнят у 9 – 10-місячному віці.

Одержання товарного молока для вироблення по 25 – 28 кг бринзи від кожної вівцематки – на рівні можливостей тварин молочних порід, настриг вовни у чистому волокні – 4,8 – 5,0 кг значно перевищує вимоги для елітних особин вовнових порід.

Асканійські м'ясо-вовнові баранці характеризуються високою м'ясною скороспілістю з неперевершеними смаковими якостями м'яса. У 4-місячному віці вони значно переважали м'ясних ровесників, одержаних від схрещування вівцематок новозеландського кориделя з баранами породи олібс [5], як за показниками середньої маси тушок 17,5 – 18,8 кг проти 13,07 кг, так і забійного виходу – 48,4 – 50,4 проти 42,4 %. За площею «м'язевого вічка» перевага їх становила 39,7 – 55,9 % (19,0 – 21,2 проти 13,6 см²).

Вівцематки за несприятливих умов годівлі, завдяки чітко вираженому у них материнському інстинкту при продуктивному довголітті, добре вигодовують ягнят за рахунок втрат своєї вгодності – від заводської до виснаженого стану в середньому 29,8 кг живої маси, або 35,4 % (з 84,0 до 54,3 кг), максимально – 44 кг, або 47,8 % (з 92 до 48 кг), що свідчить про їх високу пристосованість і витривалість, тобто видатну адаптивну здатність.

Державні експертні комісії по апробації селекційних досягнень визнали, що інтенсивним типам овець, створеним в Асканії-Нова, немає аналогів у світовій практиці за рівнем рекордної комбінованої продуктивності в поєднанні з високими показниками плодючості (145 – 183 %) та скороспілості і неперевершеними якісними характеристиками м'яса (ніжного, соковитого, без специфічного запаху), відмінної кросбредної вовни і хутрових овчин, які характеризуються легкістю, міцністю, без тріску лицьового шару.

Асканійських кросбредів апробовано держав-

ними комісіями і затверджено у 1990 році, асканійських чорноголових – у 1995 році, асканійську м'ясо-вовнову породу з кросбредною вовною апробовано у 2000 році і затверджено наказом Міністерства аграрної політики і Української академії аграрних наук № 315/37 від 8 травня 2007 року.

На міжнародній виставці «Агро – 2013» до інтенсивних типів овець – асканійських чорноголових і асканійських кросбредів, яких приставляв племзавод «Маркеєво», був проявлений великий інтерес з боку представників Туреччини, а також товаровиробників 68 господарств різних форм власності 14 областей України і АР Крим. Їх вразила незвичайна статура великих, комолих (безрогих) асканійських м'ясо-вовнових баранів-плідників з живою масою 128–135 кг і відмінно вираженими м'ясними формами, спокійного норову, «одягнених в золоте руно» вирівняної, чітко звивистої, еластичної, шовковистої з люстровим блиском кросбредної вовни зниженої тонини (50 – 44 якості) при виході чистого волокна 70 – 75 % (макс. 83 %).

Між іншим, така чудова кросбредна вовна, що не має обмежень у використанні, не заважає тваринам асканійських інтенсивних типів продукувати дієтичну ягнятину. Так, у приватному науковому виробничому сільськогосподарському підприємстві (ПНВСП) «Агро-Восток» Станично-Луганського району Луганської області, директором Ю.М. Андреевим створюється за сприятливих умов годівлі і утримання тварин племрепродуктор асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною на основі закуплених у 2012 році в племзаводі «Асканія-Нова» ярочок, вівцематок і баранів-плідників інтенсивних типів (n=147), від яких у 2013 році одержано ягнят з середньою живою масою у 37-денному віці 22,1 кг при середньодобовому прирості 465 г, максимальному 644 г. Одержані середньодобові прирости ягнят за перший місяць періоду підсису свідчать про видатну їх скороспілість, характерну для рекордних імпортованих тварин м'ясного напрямку продуктивності.

Цей факт підтверджує високу ефективність наукового супроводу породотворного процесу щодо створення в племзаводі «Асканія-Нова» інноваційного селекційного капіталу, використання якого забезпечує успішне відновлення галузі вівчарства в Україні на новій якісній основі без імпорту м'ясних порід, а також формування вітчизняного експортного потенціалу племінних ресурсів особливо високої племінної цінності, які не мають аналогів у світовій практиці. Розроблений нами інноваційний метод поглибленої синтетичної селекції в нечисленних закри-

тих популяціях інтенсивних типів племзаводу «Асканія-Нова» з високою генетичною різноманітністю: вісім ліній і 26 споріднених

груп, а також технологічний проект спрямованого вирощування молодняка при достатній і повноцінній годівлі, забезпечують конструювання видатних генотипів для якісного прогресу новоствореної породи з одночасним продукуванням рекордних показників дієтичної ягнятини, товарного молока для виготовлення поживної бринзи, а також високоякісної кросбредної вовни і відмінних хутрових овчин.

Але за умов поглиблення економічної кризи і майже щорічної жорсткої посухи на півдні України зберегти адаптовані імпортозамінюючі генетичні ресурси без своєчасної адресної державної підтримки неможливо.

Набутий нами досвід наукового супроводу системи селекції інтенсивних типів овець в племзаводі «Асканія-Нова» за кризових умов в останні 18 років свідчить, що збереження видатних селекційних досягнень гарантовано якщо вони захищені державою. Тому збереження і ефективно використання оригінального вітчизняного селекційного капіталу асканійської м'ясо-вовнової породи

овець з кросбредною вовною, який сформовано в ДПДГ «Асканія-Нова» протягом півстоліття, заслуговує на особливу увагу і потребує негайного сприяння на державному рівні, про що було поінформовано міністра аграрної політики України М.В.Присяжнюка при відвідуванні міжнародної виставки «Агро – 2013».

Наш півсторічний досвід породоутворення свідчить, що рушійною силою прогресу галузі вівчарства, який забезпечує постійна копінка праця високо професійного персоналу, є створення видатних генотипів за розробленою нами селекційно-технологічною схемою при науковому супроводі з такими найважливішими чинниками: корми, селекція, технологічні прийоми і кадри. Але, головним і вирішальним чинником є кадри, починаючи з керівників держави, регіонів і агроформувань, які вирішують долю вівчарської галузі, до спеціалістів і чабанів.

Ефективне відновлення вельми складної галузі вівчарства на новій якійсній основі значною мірою зумовлено, водночас з адресною державною підтримкою, майстерністю вівчарів. Саме створений в Україні Центр підвищення кваліфікації з виробництва продуктів вівчарства на базі ІТСП ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» - Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства сприяє відродженню галузі шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців, а також проведення атестації працівників, які повинні виконувати спеціальні роботи, пов'язані з племінними (генетичними) ресурсами, на високому методологічному рівні.

Отже, науковий пошук щодо виведення і удосконалення інтенсивних типів овець з рекордною комбінованою продуктивністю в малочисельних закритих популяціях племзаводу «Асканія-Нова» та широкого використання їх у якості поліпшуючого вітчизняного генофонду, дав змогу теоретично обґрунтувати і практично довести при тісній інтеграції науки з виробництвом можливість створення в Україні нового найперспективнішого напрямку вівчарства – м'ясо-молочно-вовнового.

Успішне збереження інноваційного селекційного капіталу і формування експортного потенціалу видатних племінних ресурсів світового рівня залежить від найвищої адресної державної підтримки суб'єкту племінної справи – племзаводу «Асканія-Нова», який є вершиною селекційної піраміди новоствореної породи, забезпечуючи її якісний прогрес.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Иванов М.Ф.** Создание новых пород в СССР // Проблемы животноводства. 1934. – №2. С. 37 – 48.
2. **Иванов М.Ф., Пелеханов П.П.** Улучшение цыгайских овец гемпширами / Бюл. Зоот. ст. в Аскании-Нова. 1931. - №6. – С. 201– 224.
3. **Польская П.И.** Скрещивание цыгайских и асканийских маток с баранами скороспелых мясных пород для увеличения производства ягнятины // Автореф. дис. канд. с.-х. наук. № 553 / МСХ СССР. Укр. сельхоз. акад. – Киев, 1968, 31 с.
4. **Польская П.И.** Методы выведения, совершенствования и использования асканийских мясошерстных овец // Автореф. дис. докт. с.-х. наук: 06.02.06 / ВИЖ. Дубровицы Моск. обл., 1990. 35 с.
5. **Польська П.І.** Методологічні основи породоутворення у вівчарстві м'ясо-вовнового напрямку продуктивності // Зб. наук. праць. Нова Каховка „ПІЕЛ”, 2006. – С.29–36.
6. **Задорожня О.М.** Ефективність схрещування баранів м'ясної породи олібс з матками дніпропетровського типу асканійської м'ясо-вовнової породи // Автореф. дис. канд. с.-г. наук: Спец. 06.02.01. – Харків. – 2005. – 20 с.

Відгодівля підсвинків шротом трансгенної сої. Наслідки?

Анотація.

Висвітлено вплив ГМ-шроту на динаміку живої маси відлучених поросят і витрати кормових ресурсів. Результати свідчать, що істотних змін продуктивності поросят досліджена добавка у раціонах не спричинила.

Abstract.

The productivity of gilts in growing the use of meals in the diets of transgenic soybeans.

VIKTOR A.BURLAKA, IGOR V.GELEVER

In a study highlights the question of effect GM soybean meals on the dynamics of live weight of weaned piglets and the cost of feed resources. The results indicate, that GMO soybean meals are not revealed a significant effect on the productivity of pigs. The average daily growth of liveweight was within 319-327 g, and the cost of feed was within 2,59-2,71 units of feed .

В. БУРЛАКА докт. с.-г. наук

І. ГЕЛЕВЕР, аспірант

**Житомирський національний
агроекологічний університет**

Зміна генетичного апарату у живих організмів, як свідчать багаторічні спостереження вчених-генетиків, призводить, у свою чергу і до зміни ряду властивостей в організмі рослин і тварин. Тому виникає ряд питань. Передусім, чи можна беззастережно застосовувати генетично модифіковані рослини, тварин, корми і харчові продукти, чи не завдасть це незворотної шкоди біологічному різноманіттю екосистеми, а також здоров'ю тварин та людини [1-3].

Адже генетична модифікація вже продемонструвала кардинальні зміни свого застосування.

